

İZMİR DOĞAL GAZA HAZIRLANIYOR

Makina Mühendisleri Odası İzmir'de doğalgaz çalışmalarının ilgili kesimlerce tartışılmasını sağlamak amacıyla bir panel düzenledi. Kaynak yokluğu nedeniyle ertelenen Doğal-gaz Ege İletim Hattı çalışmalarına başladığını belirten MMO İzmir Şube Başkanı Doğan Albayrak, "Türkiye'nin diğer kentlerdeki olumsuzlukları da dikkate alarak ekonomik ve yaygın kullanım, kamu yararı gözetilerek sağlanması temel hedefimizdir" dedi.

• 17 Mart 1999 tarihinde yapılan ve Prof. Dr. Macit TOKSOY'un yönettiği panele konuşmacı olarak İZTO'dan Akın KAZANÇOĞLU, EBSDO'dan Akın METİNOĞLU, MMO Başkanı Mehmet SOĞANCI, İzmir Valiliğinden Mehmet ÖZDİREK, İzmir Büyükşehir Belediyesinden Mustafa ÖZFATURA, MMO İzmir Şubesinden Cüneyt ÖZYAMAN ve BOTAS'tan Arif AKTURK katıldılar.

• Doğalgaz tüketiminin daha çok gelişmiş ülkelerde olduğunu belirten Arif AKTURK, "tüm dünyada 1997 yılında 2.3 trilyon metreküp doğalgaz tüketimi gerçekleştirildi. Türkiye'de 513 milyon metreküple başlayan tüketim şu anda 10 milyar metreküpe ulaşmış bulunuyor. İzmir'e doğalgaz 2000 yılının Ekim ayında gelecek, bunun için 251 kilometrelik hat gerekiyor" dedi.

Doğalgazın İzmir'de sorunsuz ve en verimli biçimde kullanılabilmesini sağlamak için yapılması gerekenleri saptamak, görüş ve önerileri değerlendirmek amacıyla çalışmalar sürdürülüyor. Makina Mühendisleri Odası (MMO) öncülüğünde düzenlenen panelde ilgililer "Doğalgaz gelirken" konusunu irdeleyerek görüşlerini açıkladılar.

MMO İzmir Şube Bakanı Doğan Albayrak, "2000 yılının sonlarında bitirilmesi planlanan Doğalgaz Ege İletim hattı çalışmasının İzmir'de, Türkiye'nin diğer kentlerindeki olumsuzlukları da dikkate alarak ekonomik sağlıklı ve yaygın bir şekilde kullanımının kamu yararı gözetilerek sağlanması temel hedefimizdir. Ayrıca Türkiye ve İzmir'in sorunlarının ilgili tüm kesimlerce ortaklaşa masaya yatırıldığında en doğru biçimde çözüleceğine inanıyoruz" dedi.

Dünyadaki doğalgaz rezervlerinin büyük bir bölümünün Rusya ve Ortadoğu'da olduğunu belirten Botaş Uzmanı Arif Aktürk ise Türkiye'nin bu bölgelere çok yakın olmasına rağmen, doğalgaz rezervleri konusunda pek şansı bulunmadığı belirtti. Doğalgaz tüketiminin daha çok gelişmiş ülkelerde olduğunu söyleyen Aktürk, "Tüm dünyada 1997 yılında 2.3 trilyon metreküplük doğalgaz tüketimi gerçekleştirildi" dedikten sonra sözlerini şöyle sürdürdü:

"Türkiye'de ise 1976 yılında doğalgaz çalışmaları başladı, 1987'den itibaren de yurtdışından gaz ithal edildi. Türkiye'de 513 metreküple başlayan tüketim şu anda 10 milyar metreküpe ulaşmış bulunuyor. Yani 10 yılda yaklaşık 20 kat artış gösterdi. Türkiye'deki doğalgazın yaklaşık yüzde 50'si elektrik üretiminde kullanılıyor." Türkiye'nin Rusya ve Cezayir'den doğalgaz ithal ettiğini belirten Arif Aktürk şu bilgileri verdi:

"Bu yıl yaklaşık 1.2 milyar metreküp için Nijerya ile anlaştık 2000 yılında ise İran ile bir anlaşmamız olacak. Yine bilindiği üzere Rusya ile yaklaşık 16 milyar metreküplük bir anlaşmamız bulunuyor. Yaptığımız araştırmalara göre Türkiye'nin doğalgaz ihtiyacı 2005 yılında 45 milyar metreküpe ulaşacak. Bu talepleri karşılamak için büyük yatırımlar gerekecek. İzmir'e doğalgaz 2000 yılının Ekim ayında gelecek. Bunun için 251 kilometrelik hat gerekiyor."

Doğalgaza hazırlıksız yakalandık

Doğalgazda arz ve talep dengesizliğinin olduğunu anlatan MMO Başkanı Mehmet Soğanlı ise görüşlerini "İstanbul ve Ankara'ya doğalgazın yetmediğini görüyoruz. Bunun bir planlama eksikliğinden ve doğalgazın Türkiye'de yeterince tartışılmamasından kaynaklandığını düşünüyoruz. Çünkü doğalgaz Türkiye'ye hazırlıksız geldi. Hala bu hazırlıksızlığın sorunları yaşıyoruz" diye özetledi.

Doğalgaz İzleme Komitesi Kurulmalı

İzmir'de doğalgaz ile ilgili sorunların yaşanmaması için ulusal düzeyde Türkiye Doğalgaz Enstitüsü veya Doğalgaz Sürekli İzleme Komitesi kurulmasının gerektiğini söyleyen Makina Mühendisleri Odası Genel Başkanı Mehmet Soğanlı, "Ayrıca bunun için de üst kurul olmalı. Aksi halde doğalgazda sorunlar bitmez" dedi.

Makina Mühendisleri Odası (MMO) Genel Başkanı Mehmet Soğanlı, doğalgazın İzmir'de sorunsuz sağlıklı ve en verimli şekilde kullanılabilmesini sağlamak için yapılması gerekenlerin şimdiden saptanması gerektiğini belirtti. "Kurumlar arasında eşgüdüm kurulması gerekliliği ortada bulunuyor" diyen Soğanlı şöyle konuştu.

"Türkiye'nin doğalgaza hazırlıksız yakalandığını her zaman söylüyoruz. Çünkü İstanbul, Ankara, Eskişehir ve Bursa'da doğalgaz çalışmalarının yapıldığı sıralarda çok büyük sorunlar yaşandı. Halen yaşanmaya devam ediyor. Aynı şeyin İzmir'de de yaşanmaması için Ulusal düzeyde Türkiye Doğalgaz Enstitüsü veya Doğalgaz Sürekli İzleme Komitesi adı altında bir örgütlenmenin gerçekleştirilmesi gerekiyor. Bu örgütlenme içerisinde ilgili bakanlıkların temsilcileri, BOTAS, TSE yerel gaz kuruluşları, Türk Mühendis Mimar Odaları'nın ilgili odaları, o kentteki sanayi, ticaret odaları ve üniversitelerin katıldığı bir üst kurul olmalıdır. Ayrıca bu kuruluşun ayrı bir sekreteryası ve gelir kaynağı bulunmalıdır. Aksi takdirde doğalgazda sorunlar bitmez. İzmir'de de tüm kurum ve

kuruluşların katılacağı bir İzmir Doğalgaz Danışma Kurulu'nun acilen kurulması gerekir. Bu danışma kurulu sorunsuz doğalgaz için olmazsa olmaz" koşuludur."

Makina Mühendisleri Odası'nın Önerileri:

- Ulusal düzeyde geçerli olacak "Doğalgaz İç Tesisat Yönetmeliği" yayımlanarak yürürlüğe konmalı.
- Ulusal düzeyde kurulması öngörülen "Türkiye Doğalgaz Enstitüsü" veya "Doğalgaz Sürekli Komitesi" türü örgütlenmenin gerçekleştirilmesinin ön adımı olarak, alt örgütlenmeler bugünden ilgili gaz kuruluşlarının öncülüğünde oluşturulmalı.
- Doğalgaz'la ilgili kurumlar çalışmalarında şeffaflaşmalı, bilgilerin genelleşmesi, herkesçe erişilebilir ve kullanılabilir olması sağlanmalı.
- TMMOB'yi dışlayan ve yasal zorunluluk olan mühendislerin ilgili mühendis odasına kaydolması yerine, doğalgaz alanında faaliyet gösterebilmek için ilgili bakanlık ve gaz kuruluşlarından yetki belgesi almalarını öngören yanlış anlayışlar terk edilmeli.
- Proje denetimine yönelik olarak BOTAŞ ve yerel gaz kuruluşları ile TMMOB Makina Mühendisleri Odası arasında protokol yapılmalı. Böylece projelerin odalara kayıtlı büro ve şirketler ile bu şirketlerde çalışan kanunen proje yapma yetkisine sahip mühendislerce yapılıp yapılmadığı hususu Makina Mühendisleri Odası'nca denetlenebilmelidir.
- BOTAŞ ve İGDAŞ tarafından hazırlanmış olan "Endüstriyel Tesislerde Doğalgaza Geçiş" konulu el kitapları, ilgili kuruluşların katılımıyla zenginleştirilmeli ve birer referans metin haline getirilmeli.
- Üniversitelerin doğal gaza yoğun ilgi göstermeleri sağlanmalı.
- EGO ve İGDAŞ'ın doğalgaz tesisatçısı yetiştirmek için açmış olduğu kursların benzerleri diğer gaz kuruluşlarında da açılmalı.
- İthal edilen ve dışa bağımlı bir enerji kaynağı olan doğal gazın sektörel kullanım öncelikleri tartışılmalı.
- Doğalgazla ilgili uluslararası yapım ihalelerinde temel alınması gereken anlayış, "Kreditör ülkenin malzeme ve uygulama standartları değil, Türkiye'ye gerekli ve uygun olan malzeme, uygulama standartları olmalı.
- Kentsel dönüşüm ihalelerinde, müteahhit firmanın sorumluluğu, doğalgaz dağıtım şebekesinin yapımıyla sınırlı olmalı. Bina iç tesisatlarının yapımı ve cihaz temini yurtiçinden yerli kuruluşlar eliyle karşılanmalı.